

Κριτική

Ενα **ιστορικό μυθιστόρημα** για τη δεκαετία του **1950** που αποφεύγει τον ηθογραφικό τόνο επειδή εκείνο το οποίο συνδέει τους ήρωές του είναι η κοινή απέχθεια για την **κοινωνία όπου ζουν**

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ζωή και θάνατος στη Σικελία

Η Σώτη Τριανταφύλλου είναι εδώ και πολλά χρόνια εξοικειωμένη με το ιστορικό μυθιστόρημα, έχοντας καλύψει με τα βιβλία της την Ευρώπη και την Αφρική τόσο του 19ου όσο και του 20ού αιώνα. Κι αν με τις *Σπάνιες γαίες* (2013) φτάνει μέχρι τη Ρωσία της δεκαετίας του 1960, με το καινούργιο της βιβλίο εστιάζει στη Σικελία του τέλους της δεκαετίας του 1950. Τόπος της δράσης, μια τελείως αφανής πόλη του νησιού, για τους κατοίκους της οποίας το Παλέρμο φαντάζει τέρρασμα, σχεδόν εξωτική πολιτεία. Στον μικρό αυτόν τόπο θα συναντηθούν ο Λούκα Ντε Ματέις και η Κοντσέττα Βιτάλε. Εκείνος κοντά στα πενήντα και καραμπινιέρος αφοσιωμένος στον πόλεμο κατά της Μαφίας, εκείνη μαθήτρια ακόμη. Στο πρόσωπο της Κοντσέττα ο Λούκα δεν βλέπει μίαν ερωτική υπόσχεση ή ένα επερχόμενο ερωτικό πάθος, αλλά μίαν υπόσχεση της νιότης προς τον εαυτό της. Για τον Λούκα η Κοντσέττα είναι κάτι σαν την πρόωρα χαμένη κόρη του, αλλά κι ένα κορίτσι που έχει όλη την εξυπνάδα και την ψυχική δύναμη για να ξεφύγει από τον στενό ορίζοντα του μικρόκοσμου στον οποίο έχει γεννηθεί.

Η περιορισμένη επαρχιακή ζωή της Σικελίας της δεκαετίας του 1950 δεν δυσκολεύει τη συγγραφέα να απλώσει το δίχτυ της στην Ιταλία του *Μουσολίνι* και του φασισμού κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, βασισμένη στις νεανικές αναμνήσεις και εμπειρίες του Λούκα, ή να μιλήσει για τη μεταπολεμική ιταλική και σικελική καθημερινότητα μέσα από τις κινηματογραφικές ταινίες, τα αστέρια του σινεμά, τα τραγού-

Η Σώτη Τριανταφύλλου χαρτογραφεί με πολύ προσεκτικά ψαγμένες ιστορικές λεπτομέρειες καθώς και με εξαιρετικά ζωντανά χρώματα τη Σικελία και την Ιταλία της εποχής

ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
Σικελικό ειδύλλιο
Εκδόσεις Πατάκη,
σελ. 304,
τιμή 14,90 ευρώ

δια, τη μόδα και τα γυναικεία περιοδικά. Μοιράζοντας τον λόγο της μεταξύ των δύο πρωτοπρόσωπων ηρώων-αφηγητών της, η Τριανταφύλλου χαρτογραφεί με πολύ προσεκτικά ψαγμένες ιστορικές λεπτομέρειες καθώς και με εξαιρετικά ζωντανά χρώματα τη Σικελία και την Ιταλία της εποχής: τα παντού απλωμένα πλοκάμια της Μαφίας, από το χέρι της οποίας πεθαίνει εν τέλει ο

Λούκα, που ξέρει καλά τόσο την εγκληματική της δράση όσο και τις οικογενειακές, τις οικονομικές και τις πολιτικές της διασυνδέσεις, την απολύτως παραμερισμένη θέση της γυναίκας (στην τοπική Σικελία το ζήτημα του βιασμού διαγραφόταν αν ο βιαστής παντρευόταν το θύμα του με «επανορθωτικό» γάμο), τις άπειρες προκαταλήψεις όλων των κοινωνικών ομάδων, όπως και την αλόγιστη

βία των Σικελών, έτοιμη να ξεσπάσει παντού και με την παραμικρή αφορμή. Με πολλαπλές – ποτέ όμως υπέρβαρες – λογοτεχνικές, κινηματογραφικές και πολιτικές παραπομπές, η Τριανταφύλλου δεν πέφτει ούτε μία φορά στην παγίδα της ιστορικής ηθογράφησης. Γιατί κάθε ηθογραφία θέλει, με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο, να καταγράψει αξίες και επειδή το ειδύλλιο που ενώνει στην πραγματικότητα τον Λούκα και την Κοντσέττα είναι η απέχθειά τους για το μαύρο σκοτάδι το οποίο βασιλεύει στην κοινωνία εντός της οποίας ζουν. Κι αν ο μεσόκοπος καραμπινιέρος γλιτώνει απ' αυτό (ή το πληρώνει πανάκριβα) με τον θάνατό του, η μικρή Κοντσέττα μαθαίνει δίπλα του να διακρίνει πίσω από τους έξαλλους καβγάδες της οικογένειας, τα φουντωμένα λόγια των ρασοφόρων και τις απειλητικές σκιές των μαφιόζων και των βιαστών τούς όγκους της σαπίλας και της καθυστέρησης. Η Κοντσέττα είναι ένας αριστοτεχνικά σχεδιασμένος χαρακτήρας: ευφυής, διαβαστερή, ανάλαφρη, με όσες άνοιξες έχει επισκευώσει η κοινωνική απαξίωση του φύλου της, αλλά και με όλα τα φόντα τα οποία παρέχει ο διαφροσιμός της, ταιριάζει γάντι με τον κάπως υπέρ το δέον αποφθεγματικό πλην όμως ώριμο και θεληματικό Λούκα, που θυσιάζεται στον βωμό του πεποιθημένων του με πλήρη επίγνωση. Αποκφεύγοντας να φορτίσει έστω και ελάχιστα παραπάνω τη γλώσσα που χρησιμοποιεί για να πλέξει τα δεσμά των πρωταγωνιστών της, και ισορροπώντας ωραία ανάμεσα στην κωμωδία και στο δράμα, η Τριανταφύλλου μάς δίνει το πιο επιτυχημένο ίσως ιστορικό της μυθιστόρημα.